

מראה מקומות, שיעור מאת הג"ר משה אהרון פרידמן שליט"א

קדושין נז. - בענין קדושין באיסורי הנאה מדרבנן ומדאורייתא

נקודות שנידונו בשיעור זה:

- במשנה מבואר שאין מקדשים באיסורי הנאה. האם טעם הדבר מפני שאין לאישה בהם הנאה של שוה פרוטה - או מפני שאינם בבעלות האיש ואין בידו להקנותם לה?
- האם מותר ליהנות מאיסורי הנאה לכתחילה כשנהנים מהם שלא כדרך הנאתם? ואם מותר ליהנות מהם בכהאי גוונא, אמאי אין מקדשים את האשה באיסורי הנאה?
- בגמ' משמע דבדבר האסור בהנאה מדרבנן אם קידש בה קדושיו קידושין, וכ"כ הרא"ש. וצ"ע, דמ"מ אין לו שוויות לאשה כיון שאסור לה ליהנות ממנה מדרבנן, ואמאי יהיו קדושיו קידושין?
- דבר המותר בהנאה שנתערב בדבר האסור בהנאה, האם אפשר לקדש בו את האישה? מצד אחד יש לומר דאפשר לקדש בתערובת מפני שאחד מהם בודאי מותר, ומאידך יש לומר דאין מקדשין בו, דמ"מ היא אינה יכולה ליהנות ממנו מפני הדבר האסור בהנאה שנתערב בו.

1. משנה קדושין נו: וז"ל, "המקדש בערלה בכלאי הכרם בשור הנסקל ובעגלה ערופה בצפורי מצורע ובשער נזיר ופטר חמור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת מכרן וקידש בדמיהן מקודשת."

2. תוס' שם ד"ה המקדש בערלה, וז"ל, " ואיית אמאי אינה מקודשת הא שרי ליהנות ממנו שלא כדרך הנאתו כדאמר בפי כל שעה (פסחים דף כד:), ויש לומר בכאן מיירי דליכא שוה פרוטה אלא כדרך הנאתו, אי נמי יש לומר דמיירי שפיר דאיכא שוה פרוטה אף שלא כדרך הנאתו מ"מ כיון שהאשה סבורה שיש לה ליהנות דרך הנאתן ואינו כן לא סמכה דעתה והוי מקח טעות. "

3. שו"ת בית הלוי חלק א' סי' מ"ח אות ו', וז"ל, "וגם מדברי התוספות דקידושין דף נ"ו ע"ב בד"ה המקדש בערלה שהקשו דהמקדש באיסורי הנאה תהוי מקודשת משום דיכולה ליהנות מהן שלא כדרך הנאתן יעו"ש (מוכח דס"ל דאיסורי הנאה הוי שלו עדיין דאלי"כ היאך תתקדש לו בו.) וגם בסנהדרין דף פ'. (ד"ה בשור) ובזבחים דף ע"א. (ד"ה אפילו) דכתב ר"ת דשור הנסקל מותר בהנאה קודם שנסקל ומיהו בעלים אין לו והביאו התוספות ראייה מהא דבב"ק דף ע"א אמר גנב שור הנסקל וטבח משלם ארבעה וחמשה ור"ל סבירא ליה בדף ע"ז ע"ב דכל שאינו במכירה אינו בטביחה ומוכח דשרי בהנאה. ומיהו מה שאומר ר"ת דאין לו בעלים לא יתכן לדעת רש"י בכמה דוכתין וכן הוא דעת כמה מהראשונים דשור הנסקל אסור בהנאה מחיים וא"כ בודאי קשה עליהם קושית התוספות דאמרי חייב בטביחה הא אינו במכירה ומוכרח דס"ל לרש"י דאפילו איסורי הנאה הוי שלו עדיין ויש להבעלים זכיה בו ויוכל למוכרן ויזכה הלוקח בגופו והוי איתא במכירה."

4. גמרא פסחים כה: וז"ל, "מר בר רב אשי אשכחיה לרבינא דשייף לה לברתיה בגוהרקי דערלה, אמר ליה: אימור דאמור רבנן בשעת הסכנה, שלא בשעת הסכנה מי אמור? אמר ליה: האי אישתא צמירתא נמי כשעת הסכנה דמיא. איכא דאמרי, אמר ליה: מידי דרך הנאה קא עבידנא?"

5. שעה"מ הלכות אישות פרק ה' הלכה א', וז"ל,

”משנה פרק האיש מקדש דף נ”ו ע”ב, המקדש בערלה וכו’ אינה מקודשת, והתוס’ שם ד”ה המקדש בערלה הקשו וז”ל, וא”ת אמאי אינה מקודשת, הא שרי ליהנות שלא כדרך הנאתו כדאמרין בפרק כל שעה [כ”ד ע”ב] וכו’, וראיתי להרב בעל מלי”מ בהלכות יסודי התורה בפרק ה’ הלכה ח’ [ד”ה וראיתי להתוס’] תמה על דברי התוס’ הללו, דבפרק כל שעה לא אמרינן אלא דכל איסורים שבתורה אין לוקין עליהן אלא כדרך הנאתן אבל איסורא מיהא איכא, וכמ”ש התוס’ בפרק ג’ דשבועות דף כ”ב ע”ב בד”ה אהיתירא ובפ”ק דע”ז דף י”ב ע”ב בד”ה אלא, יע”ש, וכן תמה הריטב”א ז”ל בשמעתין על דברי התוס’, יע”ש.

ולע”ד נראה דמה שהביאו ראה מההיא דפרק כל שעה דבשלא כדרך הנאתו מותר, לאו היינו מההיא דאמרין התם בדף כ”ד ע”ב כל איסורים שבתורה אין לוקין וכו’, דהא פשיטא דאיכא למימר דלענין מלקות קאמר אבל איסורא מיהא איכא, אלא דכונתם למ”ש שם בדף כ”ה ע”ב, מר בר רב אשי אשכחיה לרבינא דהוה שיף לברתיה בגוהרקי דערלה, א”ל אימור דאמור רבנן בשעת הסכנה וכו’, א”ל האי אשתא צמירתא כשעת הסכנה דמאי, איכא דאמרי א”ל מידי דרך הנאה קא עבידנא, וס”ל להתוס’ דהני תרי לישנא בהא פליגי, דלישנא קמא ס”ל דשלא כדרך הנאתו נהי דמלקות ליכא אבל איסורא מיהא איכא ומש”ה אצטרך לטעמא דאשתא צמירתא כשעת הסכנה דמאי, ולישנא בתרא ס”ל דשלא כדרך הנאתו אפילו איסורא מדרבנן נמי ליכא וכמו שצייד הרב ז”ל שם, דאם היה אסור מדרבנן לא שרינן אפילו בחולה שאין בו סכנה דלא התירו אלא שבות דאמירה לגוי, כמ”ש הרשב”א ז”ל הביאו הרדב”ז ז”ל ח”ד סימן ב’, יע”ש, וכן מוכח לישנא דרבינא דקאמר מידי דרך הנאה קא עבידנא, ואם איתא דלאו כדרך הנאתו מדרבנן אסור אלא דבמקום חולה התירו מאי האי דקא מתמיה רבינא מידי וכו’, כאילו הוא דבר פשוט, והלא היא גופה צריכה רבא והכי הול”ל גוהרקי דערלה שלא כדרך הנאה היא ובמקום חולי לא גזרו, אמנם אי שלא כדרך הנאתו שרי לגמרי א”ש לישנא דמידי דרך הנאה קא עבידנא, כלומר דכ”ש בחולה דמותר.

וכן ראיתי להרשב”א [קידושין שם] והר”ן [שם כ”ג ע”א] ז”ל, שתפסו בקושיתם ראה

מההיא דמידי דרך הנאה וכו’, משמע דמההיא דלעיל דריו”ח לא הוה ס”ד להקשות להו כלל דתשובתה בצדה, דאין לוקין דוקא קאמר, אלא דמהא דמידי וכו’ הוה משמע להו דשרי לגמרי. ונדחקו בתירוצם לומר דהתם משום מעשה שהיה במקום חולי התירו, ולהתוס’ ז”ל לא ניחא להו בהכי כמ”ש, ומ”ש בפשיטות כדאמרין בפרק כל שעה, היינו דמשמע להו דהכי הלכתא, דלישנא בתרא עיקר.

ובהכי ניחא לי מה שהקשה עוד הרב הנזכר, הובאו דבריו בספר חזון נחום חלק א’ דף קפ”ו ע”ב בקונטרס החכם השלם כמוהר”ם אברהם קארו ז”ל, לתירוץ הבי’ שתירצו התוס’ דמיירי שפיר בדאיכא שוי”פ אף שלא כדרך הנאתו, מ”מ כיון שהאשה סבורה ליהנות דרך הנאתו ואינו כן לא סמכא דעתה והוי מקח טעות, וז”ל, והנה מתירוץ זה משמע דמתני’ איירי בדלא ידעה האשה דמקדש באיסורי הנאה והוי מקח טעות, וקשה מדאמרין בבכורות דף י’ ע”ב איכא דמתני’ לה להא דר”נ אהא, המקדש בפטר חמור אינה מקודשת, לימא מתניתין לא ר’ יהודה ולא ר”ש, אי ר”ש תיקדוש בכולה, אי ר”י תיקדוש במאי דביני ביני, ומשני אמר רבה בר אבוא אמר רב נחמן לעולם ר”י וכגון שאינו שוה אלא שקל וכו’, ואי כדברי התוס’ מאי פריך תיקדוש במאי דביני ביני, הא הוי מקח טעות, דסברה ליהנות בחמור זה בלתי פדיון, שהרי אינה יודעת דפטר חמור הוא זה, יע”ש שהניחו בצ”ע, והיא קושיא חזקה. אכן ע”פ האמור הנה מקום יש בראש ליישב דבריהם, דמה שהוצרכו התוס’ לומר דמתני’ איירי בדלא ידעה האשה שאיסורי הנאה הן אינו אלא לא”ד דקאמר התם בפסחים דשלא כדרך הנאה שרי לגמרי, ואהא ק”ל שפיר דהא חזי ליהנות שלא כדרך הנאתו, והוצרכו לומר דמיירי בדלא ידעה האשה שמקדשה באיסורי הנאה, אמנם ללישנא קמא דס”ל דשלא כדרך הנאתו אסור ל”ק להו מידי אמתני’, ומתני’ איכא לאוקמא כפשטא אפילו בידעה האשה שמקדש באיסורי הנאה, וא”כ איכא למימר דההיא לישנא דקאמר התם בבכורות אי ר”י תיקדוש בכוליה ס”ל כלישנא קמא דפסחים, דשלא כדרך הנאתו אסור, ומתני’ כפשטא אתיא בדידעה דאיסורי הנאה הן, ומשו”ה פריך תקדוש בכוליה.”

6. חידושי ר’ עקיבא איגר קידושין נו, וז”ל,

המשנה למלך בכונתם בהלי יסודי התורה], ותירצו דמיירי שאינו שוה פרוטה הנאה דשלא כדרך הנאתו, וא”כ מוכח ד”אינה מקודשת” דקאמר לא דא”צ גט דהא אף

”ונלע”ד ע”פ דברי תוס’ קדושין (נ”ו ב) דהקשו אמאי בערלה וכדומה אינה מקודשת הא יכולה להנות שלא כדרך הנאתו, [דס”ל דשלא כד”ה אפי’ איסור דרבנן ליכא כמ”ש

דאין בו ש"פ מ"מ נחוש שמא ש"פ במדי, אע"כ דאינה מקודשת היינו דלא הוי מקודשת גמורה, וכההיא דמתני' בקדושין (מ"ו א) המקדש בתמורה אם אין באחת מהן ש"פ אינה מקודשת, וכן מתני' (נ א) קידש בפחות מש"פ אע"פ ששלח סבלונות לאחר מיכן אינה מקודשת, דהנך מ"מ צריכה גט דשמא ש"פ במדי. לפ"ז נחא פירכת הש"ס במס' ע"ז מההיא דמכרן וקידש בדמיהן מקודשת, דהיינו ע"כ

לגמרי, דאם לא כן אלא דמקודשת לחומרא הא גם ברישא בקידש בגוף האיסור הנאה צריכה גט משניהם דשמא ש"פ במדי, אע"כ דברישא קתני אינה מקודשת היינו דמקודשת גמורה לא הוי (סיפא) ובסיפא דמכרן וקידש בדמיהם מקודשת דהיא מקודשת גמורה ואינה צריכה גט, וא"כ אתי שפיר דאם איתא דשכרו אסור מדרבנן לא תהי מקודשת גמורה."

7. **אבני מילואים סי' כ"ח ס"ק נ"ו, וז"ל,**

"בפי האיש מקדש (דף נ"ו) בתוס' ד"ה המקדש בערלה ז"ל, וא"ת ואמאי אינה מקודשת הא שרי ליהנות מהם שלא כדרך הנאתן כו' אי נמי י"ל דמיירי שפיר דאיכא שו"פ אף שלא כדרך הנאתן מכל מקום כיון שהאשה סבורה שיש לה ליהנות כדרך הנאתן ואינו כן לא סמכה דעתה והוי מקח טעות עכ"ל. ובתוס' כל שעה (דף כ"ט) הקשו דהא כל הנשרפין אפרן מותר ותירצו שאין בו שו"פ באפרן ע"ש, וכתבו בח"מ וב"ש דהיכא דאינה יודעת שאסור בהנאה אפי' יש באפר שו"פ אינה מקודשת כיון שסבורה ששוה יותר ע"ש.

ולעני"ד נראה דמ"ש תוס' בקידושין כיון שהאשה סבורה שיש לה ליהנות כדרך הנאתן והוי קידושי טעות לאו משום יוקרא וזולא הוא ששוה יותר כדרך הנאתן דא"כ מאי איריא מקדש באיסורי הנאה אינה מקודשת בדלא ידעה אפי' באיסורי אכילה נמי אינה מקודשת היכא דלא ידעה וסבורה שמותר באכילה דודאי שוה יותר היתר אכילה מאיסור אכילה, אלא דסתם קידושין אינה מקפדת על השיווי וכל דאית בה שו"פ מקודשת וכמו שאמרו במקדש בשט"ח אם יש בנייר שו"פ מקודשת ובדיני קידושין לא מיירי במקפדת על השיווי, וסתמא דמלתא קאמר המקדש באיסורי הנאה אינה מקודשת ואפי' ע"י שליח או בלילה.

ומש"ה במקדש באיסורי אכילה אע"ג דלא ידעה כל שהוא שו"פ מקודשת, אלא דבשלא כדרך הנאתו הוא דמקפדת, דטעמא דשלא כדרך הנאתו מותר באיסורי הנאה הוא

משום דלא מיקרי הנאה כל שהוא שלא כדרך הנאתו, ומה"ט נמי האשה מקפדת שלא תהי הנאתה מקדושין אלא כדרך הנאתו. ולפ"ז באפרן אם הי' שו"פ אע"ג דלא ידעה כיון דהנאה שלה כדרך הנאתן תו אינה מקפדת ומש"ה כתבו תוס' דאין באפר שו"פ ודו"ק.

וניחא בזה ליישב מה שהובא קושיא בסי' שער המלך [פ"ה אישות ה"א] בהא דכתבו תוספות בקידושין דמיירי בדלא ידעה והוי מקח טעות מהא דא"י בבכורות (דף י"א), איכא דמתני להא דרב נחמן אהא המקדש בפטר חמור אינה מקודש' לימא מתני' דלא כר' יודא ולא ר' שמעון אי ר"ש תיקדש בכולה אי ר' יודא תיקדש במה דביני וביני, ומשני כו' לעולם ר' יודא וכגון שאינו שוה אלא שקל כו', ואי כדברי תוס' מאי פריך תיקדש במה דביני וביני הא הוי מקח טעות דסברה ליהנות בחמור זה בלתי פדיון שהרי אינה יודעת דפטר חמור הוא זה, וע"ש שכתב עלה שהיא קושיא חזקה וע"ש.

ולפי מ"ש דלאו משום יוקרא וזולא דא"כ באיסורי אכילה נמי הוי מקח טעות, דאפי' מדמע תרומה בחולין יש בו משום יוקרא וזולא לפי שאינה ראוי' אלא לכהנים ומכ"ש איסורי אכילה שאינו ראוי אלא לנכרים, אלא דכל שהוא שו"פ אינה מקפדת ועיקר קפידא אינו אלא שתהי' נהנית כדרך הנאתו וכדרך הנהנין ומש"ה הוי קידושי טעות, (ו)שפיר מקשה אי ר"י תיקדש במה דביני וביני, וזה נראה ברור."

8. **תוס' עבודה זרה סב. ד"ה בדמיהן מקודשת, וז"ל,** "משמע הא בגוף הערלה אסור לקדש, וטעמא משום דלית ביה שוה פרוטה, וקשה בגופה נמי איכא שוה פרוטה בשלא כדרך הנאתן או באפרן כדתנן (תמורה דף לד.) כל הנשרפין אפרן מותר, וי"ל כיון שכל זמן שהוא בעין אסור למכרו מן התורה כמו כן אסור לקדש בו אשה, דהוי כמו מכירה חשובה ויש בו הנאה כשמקדש את האשה, דגמרינן (קידושין דף ב.). קיחה קיחה משדה עפרון וזה לא דמי לקיחה דשדה עפרון שראוי לקנות בו חפץ או לשאר הנאות."

9. **רא"ש קידושין פרק ב' אות ל"א, וז"ל,** "ומוכח בשמעתין דהמקדש באיסורי הנאה דרבנן מקודשת, מדאמרין תניא המקדש בפטר חמור בבשר בחלב בחולין

שנשחטו בעזרה ר' שמעון אומר מקודשת וחכמים אומרים אינה מקודשת אלמא חולין שנשחטו בעזרה [לר"ש] לאו דאורייתא, משמע דאיכא איסורא דרבנן ואפ"ה א"ר שמעון דמקודשת. מיהו אשכחן בפ"ק דפסחים (דף ז. א.) אמר רב גידל המקדש בחיטי קורדנייתא משש שעות ולמעלה אין חוששין לקידושין ואע"ג דחיטי קורדנייתא קשין וחימוצו דרבנן, ויש לחלק משום דחמץ בפסח עיקרו מדאורייתא אבל חולין שנשחטו בעזרה לר' שמעון כל איסורו מדרבנן. והתם נמי פעמים מקודשת כמו שפר"ת דדוקא משש שעות ולמעלה, ואף על גב דחיטי קורדנייתא חימוצו מדרבנן מכל מקום איסור חמץ הוי מדאורייתא למעלה משש שעות, אבל בשעה ששית דאיסור חמץ דרבנן וגם חמץ חיטי קורדנייתא דרבנן חוששין לקידושין."

10. ר"ן על הרי"ף פסחים ג. (בדפי הרי"ף), וז"ל, "המקדש משש שעות ולמעלה. פירש"י ז"ל מתחלת שש כו' והקשה עליו ר"ת ז"ל דעל כרחין לישנא דמשש שעות ולמעלה מסוף שש משמע, כדאמרי' לעיל (דף ד ע"ב) דכ"ע מיהא חמץ משש שעות ולמעלה אסור מנא לן, ובודאי דמסוף שש קאמרי' כדמוכחי לה מאך חלק. ולפיכך פ"י ז"ל דהכא נמי מסוף שש קאמר, וכי תימא היכי מוכח דבאסורא דרבנן בלחוד לאו ברשותיה, איכא למימר דהכא נמי איסורא דרבנן הוא דחטי קורדנייתא חמץ נוקשה הוא ולא מיתסר אלא מדרבנן, הלכך מייתי ראייה לחמץ דאורייתא בשעות מדרבנן דלאו ברשותיה קאי מחמץ דרבנן בשעות דאורייתא. ולפי זה אפשר דחמץ מדרבנן בשעות מדרבנן חוששין לקדושיו, ונקט משש שעות ולמעלה למכלל דבכל חמץ אפילו דרבנן אין חוששין לקדושיו, אבל אין ה"נ דבחמץ דאורייתא אפי' מתחלת שש אין חוששין לקדושיו, וכן דעת הר"ם במז"ל."

11. רש"י פסחים ו. ד"ה אפילו בחיטי קורדנייתא, וז"ל, "ואף על גב דאתי איסור הנאת חמץ דרבנן דשש ומפקע קידושי תורה ושרי אשת איש לעלמא, הא מתרצינן בכמה דוכתין כל דמקדש אדעתא דרבנן מקדש והפקר ב"ד הפקר והם הפקירו ממונו."

12. ריטב"א קידושין נו: וז"ל, "ואיכא דקשיא ליה אמאי אינה מקודשת בערלה דהא אפשר ליהנות בה שלא כדרך הנאתה כדאמרינן בפרק כל שעה כל איסורין שבתורה אין לוקין עליהם אלא כדרך הנאתן. ולא מילתא היא דנהי דלית בהו איסורא דאורייתא איסורא דרבנן מיהא איכא, והמקדש באיסורי הנאה דרבנן כגון סתם יינם וכיוצא בו אינה מקודשת, וכדאמרינן בפסחים המקדש אשה בחמץ משש שעות ולמעלה ואפילו בחטי קורדנייתא דשרירן ובישן שאינם חמץ מן התורה אלא נוקשה דרבנן אינה מקודשת. ואע"ג דהמקדש בעדים פסולים מדרבנן מקודשת, אומר מורי נר"ו דלא דמי דהתם איכא עדות מעליא מן התורה ומקודשת של תורה היא ולא מפקעי רבנן קדושי דאורייתא בכדי אבל הכא כיון דאמר רחמנא דליתב לה ממונא ומאי דיהיב לה השתא לאו ממונא הוא דהא אסרוה רבנן עלה לא מיקדשא כלל. ומאי דאמרינן לקמן בפירקין דלרבי שמעון חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא ואשה מתקדשת בה, הכי קאמר, כיון דחולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא לא אסרינהו רבנן בהנאה אלא באכילה, אבל בחמץ וסתם יינם וערלה שלא כדרך הנאתם דאיסורים הנאה דרבנן אינה מקודשת כלל."

13. משנה למלך הלכות אישות פרק ה' הלכה א', וז"ל,

שרי והוכרח לומר דלאשה שרי משום דאם לא היו מותרים בהנאת החליפין לאשה לא היינו שונים הרי זו מקודשת כו'... הכלל העולה ממי"ש הוא שיש להוכיח מדברי רש"י ז"ל דכל דבר שאסור בהנאה למקדש כיון דלמקדשת שריא הויא מקודשת דבתר

"ולפי דעתי דאין צורך לההיא דחמץ להכריח דשרו לאחרניי דמגופא דמתניתין דמכרם וקידש בדמיהם מקודשת יש להוכיח דשרי לאחרניי דאי לא אמאי מקודשת הא אינה נהנית בקידושין אלו. ורש"י עצמו כשכתב הדין דלמחליף אסור ליהנות כתב דלאשה

דידה אזלינו, ולפי זה נפשט בעיין שאם היתה האשה חולה חולי שיש בו סכנה וקידשה באיסורי הנאה, או אם היתה חולה חולי שאין בו סכנה וקדשה באיסורי הנאה של דבריהם, דאף דלגבי המקדש איסורי הנאה ניהו ואינו שוה כלום כיון דהאשה מותר ליהנות בהם הרי זו מקודשת.

אלא שנראה שיש לדון בדבר שהרי רש"י ז"ל הוכרח לחלק בין קידושי אשה לשאר הנאות, וכבר נתבאר לעיל דטעמיה דרש"י הוא משום כיון דאסור בהנאה למקדש נמצא דאשה זו אסורה היא למקדש ואינו יכול ליהנות ממנה שנמצא שנהנה בדמים של איסור.

14. נודע ביהודה מהדורה קמא חלק או"ח סי' ט"ו, וז"ל, "אבל ביעור חמץ אינו מצד החמץ רק מצד בעל החמץ, איהו מצווה עליו להשביתו, אבל מי ששורף חמץ של אחר לא עשה מצוה כלל, וגם החמץ מצד עצמו אם אין לו בעלים כגון שמת בעל החמץ ואין לו יורשים, כגון גר שמת ואין לו יורשים ומת בפסח ונשאר חמץ שלא ביערו, שוב אין שום מצוה לבער חמץ זה ולא משכחת קיום מצות ביעור בחמץ זה. ולא דוקא גר אלא אפילו ישראל שלא ביער חמץ ומת בפסח אין על בניו שום מצוה להשבית חמץ ההוא שהרי אינם יורשים החמץ שחמץ אינו ברשותו של אדם שינחילו לבניו, רק לדידה עשאו הכתוב כאילו הוא ברשותו, אבל כשמת לגבי בניו לא בא לרשותם כלל."

15. חידושי ר' עקיבא איגר קידושין נו:, וז"ל,

"אמנם לכאורה יש ראיה להיפוך, יעויי בתוס' פסחים (כ"ט רע"ב) דהקשו עוד אמאי המקדש באיסורי הנאה אינה מקודשת הא יכולה להנות מאפרן, ותירצו דבשביל אפר דאינו בעולם עתה לא מקרי ממון, עוד תירצו דמיירי שאין באפר ש"פ. וא"כ לתירוצם ב' דגם מצד אפר יכולה להתקדש א"כ עדיין יקשה על רב אמאי אין חוששין לקדושין הא יכולה להנות מאפרו ושמא האפר שווה פרוטה במדי כו'... בשלמא להר"ן דתירץ ג"כ בקדושין על קושי דאפרן דמיירי שאין בו ש"פ, ליכא קושי דהא הר"ן ס"ל דמן שלא כדרך הנאתן ליכא

קושי דמדרבנן אסור שלא כדרך הנאתו, וא"כ שפיר י"ל דס"ל דחמץ מן הנקברים ואפרן לעולם אסור, דגם מאפרן אסור להנות שלכד"ה, אולם לתירוץ ב' דתוס' פסחים הנ"ל דס"ל דעל אפרן ועל שלא כדרך הנאתו צריכין לתרץ דאין בו ש"פ א"כ ישאר הקושי על רב הא יכולה לשרפו ולהנות מאפר שלא כדרך הנאתו ושמא ש"פ במדי, ונצטרך לומר כאידך תירוצא דתוס' בקדושין דרב מיירי בלא ידעה, וא"כ מוכח דבתרי דרבנן אפי' בלא ידעה מקודשת לחומרא, וא"כ מוכח לכאוי בהיפוך דגם בלא ידעה מקודשת."